

Monumentnummer*: 529717

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 12 juli 2010
Kadaster deel/nr 82927/115

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Deelen/Vrijland-Noord

Kadastrale gemeente* Arnhem
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1294

Omschrijving**

Inleiding

Gebouw IV A ligt vrijstaand, direct aan de zuidzijde van de centrale oost-west lopende weg op Vrijland-Noord, globaal tussen de gebouwen 5 en 7. Het bouwwerk met zijn segmentboogvormige dak strekt zich met de grootste lengte uit van oost naar west en is dus evenwijdig met de weg geplaatst. Gebouw IV A is een rond 1945 tot stand gekomen middelgrote vliegtuighangar en is op macroniveau onderdeel van een grote militaire vliegveldstructuur uit de jaren 1940-45, op mesoniveau van een ijl complex van in rechthoekig-geometrische structuur geplaatste gebouwen, en maakt hierin op microniveau deel uit van enige in directe aansluiting op die ruimtelijke structuur geplaatste panden.

Omschrijving

Middelgrote, ruwweg 20 x 40 m beslaande VLIEGTUIGHANGAR op rechthoekige plattegrond en grotendeels gedekt door een als boogsegment uitgevoerde dak met gebogen verzinkte ijzeren golfplaat, waarin ter weerszijden vanaf ongeveer één meter boven het maaiveld een circa 0,75 meter hoge vensterstrook met in smalle metalen sponningen geplaatst glas is aangebracht. De westelijke gevel / hoofdgevel wordt grotendeels bepaald door een viertal grote rechthoekige deuren met vergelijkbare metalen golfplaten, boven en onder in rails rollend. De rest van de gevel, naast en boven de deuren, eveneens in vergelijkbare metalen golfplaat uitgevoerd. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bovenrails zijn aan weerszijden door middel van diagonaal geplaatste ijzeren portalen tot buiten de segmentboogvormige gevel verlengd. De oostgevel is vergelijkbaar uitgevoerd. De 'noord- en zuidgevels' worden voor het grootste deel bepaald door het gebogen golfplaten wandsysteem en de hierin op ongeveer een meter van maaiveldniveau opgenomen vensterstrook. Het interieur bestaat uit een ongedeelde rechthoekige ruimte, die wordt overspannen door zeven of acht, op ongeveer 5 meter uiteen geplaatste en uit grotendeels aaneengelaste - en kennelijk vooraf gefabriceerde - vakwerksegmenten samengestelde boogspanten, die onderling zijn verbonden door middel van aangeboute vakwerkliggers. Hier bovenop zijn de verzinkte ijzeren golfplaten aangebracht die de feitelijke dakbedekking zijn. De relatief lichte spanten zijn onderin iets verwijd en zijn op maaiveldniveau op betonnen neuten gemonteerd. De roldeuren zijn aan de binnenzijde voorzien van kruislingse trekstangen om de stabiliteit te vergroten.

Waardering

VLIEGTUIGHANGAR, van algemeen belang als zeldzaam en herkenbaar, en van kort na de Tweede Wereldoorlog stammend onderdeel van een in de oorlog door de Duitsers als onderdeel van een groot militair vliegveld opgezet legerkamp, vanwege: architectuurhistorische, stedenbouwkundige, technisch-historische, krijgs- en cultuurhistorische en complex- en ensemblewaarden, die onder meer kunnen blijken uit de toepassing van materialen en (prefab)technieken, uit de voor de bouwtijd kenmerkende onderdelen en details, uit de kunstmatig opgezette en sterk bij de reeds vooraf bestaande ruimtelijke inrichting aansluitende geometrische nederzettingsstructuur, en uit de samenhang van en met het totale militaire vliegveldconcept en de ruimtelijke hoofdlijnen en onderdelen van het kampement.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument